

Remiss av utredningen Ny Kärntekniklag – med förtydligt ansvar (SOU 2019:16)

Regeringskansliets remiss dnr M2019/00862/Ke

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, lämnar följande synpunkter på utredningen:

Inledningsvis vill Mark- och miljööverdomstolen framhålla att domstolen ser positivt på en uppdatering av lagen med anpassning till nu rådande förhållanden och ett förtydligande av statens ansvar på området. Mark- och miljööverdomstolen noterar dock att det är svårt att överblicka hur förslaget förhåller sig till miljöbalkens regelverk.

Ansvarsfrågan

Förslaget innehåller ett antal olika aktörer (t.ex. tillståndshavare, verksamhetsutövare, reaktorinnehavare och anläggningshavare) som generellt sett gör ansvarsfrågan svåröverskådlig.

Mark- och miljööverdomstolen anser att begreppet verksamhetsutövare och det ansvar denne har är otydligt i utredningen. Det är oklart vad som avses med att verksamhetsutövaren har kvar ansvaret för att det använda kärnbränslet faktiskt blir omhändertaget i en situation där det hanteras av en annan aktör, som har tillstånd till sin hantering (tillståndshavare) och därmed ansvaret för att det använda kärnbränslet omhändertas på ett säkert sätt (se exempel i författningskommentaren s. 364). Vidare är det oklart hur ansvaret fördelas när det finns flera tillståndshavare och/eller verksamhetsutövare som kan anses ansvariga, se exempelvis miljöbalkens bestämmelse om ansvarsfördelning (10 kap. 6 § miljöbalken). Det är även oklart hur förslaget i den del det avser ansvarsöverlåtelse förhåller sig till miljöbalkens bestämmelse om ansvarets omfattning (10 kap. 4 § miljöbalken).

Sammanfattningsvis anser Mark- och miljööverdomstolen att frågan bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet, gärna med fler exempel på ovanstående situationer.

Avstängd reaktor (avsnitt 4.8)

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att en följd av att ta bort femårsregeln för vad som avses med permanent avstängd reaktor kan bli att reaktorer står avstängda en längre tid innan avvecklingen påbörjas.

Statens sistahandsansvar (avsnitt 4.9)

Mark- och miljööverdomstolen noterar att den föreslagna regleringen av statens verksamhetsutövaransvar för slutförvar av kärnavfall synes avvika från miljöbalkens systematik genom att i balken specialreglera ansvaret för en viss typ av skada. Syftet är dock att tydligt peka ut staten som slutlig verksamhetsutövare. Den föreslagna regleringen klargör detta. Mark- och miljööverdomstolen uppfattar förslaget så att staten under alla förhållanden alltid är ensam ansvarig oavsett vad som är orsaken till eventuella skador.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Johan Svensson, tekniska rådet Kerstin Gustafsson och tf. hovrättsassessorn Anders Wallin. Föredraganden har varit Emilia Sjö Dahl.

Ylva Osvald

Emilia Sjö Dahl